

GDK: 945--011 : (497.12) (4) (7)

RAZVOJ TEHNIŠKE IN GOZDARSKE TERMINOLOGIJE V SVETU IN V SLOVENIJI

Cvetka-Teja KOLER *

Izvleček

Članek prikazuje razvoj tehniške in posebej gozdarske terminologije v svetu in Sloveniji. Podaja rezultate prizadevanj posameznih dežel za razvoj gozdarske terminologije. Predstavlja prednosti in pomanjkljivosti numeričnega in deskriptorskega klasifikacijskega sistema kot pomembnega vira terminologije. V preglednici našteva pomembne in v Gozdarski knjižnici v Ljubljani dosegljive vire svetovne gozdarske terminologije. Podrobno podaja kronološki razvoj dokumentirane slovenske gozdarske terminologije od začetkov (1821) do danes.

Ključne besede: tehniška terminologija, gozdarska terminologija, razvoj, Slovenija, Evropa, Amerika.

THE DEVELOPMENT OF TECHNICAL AND FORESTRY TERMINOLOGY IN THE WORLD AND IN SLOVENIA

Abstract

The article presents the development of technical and especially forestry terminology in the world and in Slovenia. The results of the efforts in individual countries in the development of forestry terminology are shown. The advantages and disadvantages of the numerical and descriptor classification system, representing an important terminology source, are presented. The table lists the important sources of the world's forestry terminology, which are also accessible in the Forestry Library in Ljubljana. Chronological development of the documented Slovenian forestry terminology from its beginning (1821) until the present time is given in detail.

Key words: technical terminology, forestry terminology, development, Slovenian, Europe, America.

* Mag., dipl. inž. gozd., Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo, 61000 Ljubljana, Večna pot 83, SLO

KAZALO VSEBINE

1	PREGLED RAZVOJA TEHNIŠKE TERMINOLOGIJE V SVETU IN STANJE DANES.....	213
2	PREGLED RAZVOJA TEHNIŠKE TERMINOLOGIJE V SLOVENIJI IN STANJE DANES.....	214
3	PREGLED RAZVOJA GOZDARSKE TERMINOLOGIJE V SVETU	216
3.1	NUMERIČNI KLASIFIKACIJSKI SISTEM KOT OSNOVA ZA RAZVOJ TERMINOLOGIJE	216
3.2	DESKRIPTORSKI KLASIFIKACIJSKI SISTEM KOT OSNOVA ZA RAZVOJ TERMINOLOGIJE	218
3.3	RAZVOJ GOZDARSKIH GESELNIKOV	220
3.3.1	Razvoj gozdarskih informacijskih sistemov in terminologije v Franciji	221
3.3.2	Razvoj gozdarskih informacijskih sistemov in terminologije v Italiji.....	221
3.3.3	Razvoj gozdarskih informacijskih sistemov in terminologije v Nemčiji	222
3.3.4	Razvoj gozdarskih informacijskih sistemov in terminologije v Veliki Britaniji	222
3.3.5	Razvoj gozdarskih informacijskih sistemov in terminologije v Španiji	223
3.3.6	Razvoj gozdarskih informacijskih sistemov in terminologije v Severni Ameriki	223
3.3.7	Razvoj gozdarskih informacijskih sistemov in terminologije na Kitajskem	224
3.4	LEXICON SILVESTRE.....	224
4	PREGLED OSTALE REFERENČNE SVETOVNE LITERATURE KOT VIRA GOZDARSKE TERMINOLOGIJE	225
5	PREGLED RAZVOJA GOZDARSKE TERMINOLOGIJE V SLOVENIJI IN STANJE DANES.....	226
6	POVZETEK.....	228
7	SUMMARY	229
8	VIRI	231
9	APENDICES	239

1 PREGLED RAZVOJA TEHNIŠKE TERMINOLOGIJE V SVETU IN STANJE DANES

Z razvojem tehnike in znanosti v 20. stoletju so se povečale potrebe znanstvenikov in strokovnjakov vseh področij človekove dejavnosti po izmenjavi znanstvenih in tehniških informacij ter po mednarodnem sodelovanju. Že na začetku so naleteli na veliko oviro v komuniciranju, to je na strokovno terminologijo. Po ustanovitvi UNESCO 1946 so na njegovo pobudo izdelali več prevodnih slovarjev za vsa področja znanosti in tehnike, z namenom standardizirati terminologijo po posameznih deželah sveta. Kasneje je to delo prevzela mednarodna zveza prevajalcev, po letu 1971 pa Infoterm, Mednarodni informacijski center za terminologijo v okviru UNISIST (Unescov meddržavni program za vzpodbudo in vodenje prostovoljnega sodelovanja pri izmenjavi znanstvenih in tehniških informacij) (KRAIGHER 1986).

Razvoj dokumentirane tehniške terminologije je tesno povezan z razvojem informacijskih sistemov, potrebnih za evidentiranje, dokumentiranje, arhiviranje in posredovanje ter izmenjavo informacij.

Iskanje in tvorba terminov ter natančno definiranje pojmov sta hkrati znanstveno in terminološko delo, ki je nujno dinamično, sistematsko zasnovano po zahtevah stroke in po zakonitostih jezikoslovja. V letu 1984 je takratni direktor Infoterma izdal Terminološki priročnik, namenjen strokovnjakom različnih znanstvenih področij in terminologom. V priročniku razlaga pojem "terminologija" kot

- 1 terminološko znanost, tj. interdisciplinarno in transdisciplinarno področje vedenja, ki obravnava pojme in njihovo predstavitev s termini, simboli, idr.,
- 2 kot skupek terminov, ki tvorijo sistem pojmov določenega znanstvenega ali strokovnega področja,
- 3 publikacije, v katerih so zbrani termini, ki prikazujejo pojmovni sistem znanstvenega in strokovnega področja.

(FELBER 1984).

Po Eugenu Wuestru, utemeljitelju dunajske terminološke šole, poteka obravnavanje izrazja pri terminologiji na treh nivojih. Obravnavanje izrazja za potrebe dokumentacijskih služb poteka na najnižjem nivoju. Gre za zbiranje, zapisovanje, urejanje in usklajevanje terminoloških podatkov oz. terminološkega dela drugih.

Na najvišji ravni poteka delo terminologov, katerega rezultat je oblikovanje in predstavitev novega slovarja ali standarda. Vmes je delo uporabnikov terminov, tj. prevajalcev in piscev tehniških spisov (KALIN 1991).

2 PREGLED RAZVOJA TEHNIŠKE TERMINOLOGIJE V SLOVENIJI IN STANJE DANES

Za razvoj slovenske strokovne terminologije je zelo zaslužna leta 1864 ustanovljena Slovenska matica. Z izdajanjem prevodov nemških učbenikov za srednje šole je že na samem začetku delovanja postavila temelje za razvoj slovenske strokovne terminologije. Pravi izziv za slovensko strokovno terminologijo je pomenil Cigaletov prevod Wolfovega nemško-slovenskega slovarja 1860. leta. Slovenski strokovni prevajalci so se zgledovali po svojih hrvaških kolegih. Začeli so prevajati učbenike za srednje šole (1864: F. Erjavec, *Prirodopis živalstva*; I. Tušek, *Rastlinstvo*; 1875: F. Erjavec, *Živalstvo*). Leta 1880 je Matevž Cigale pri Slovenski matici izdal slovar *Znanstvena terminologija* s posebnim ozirom na srednja učilišča. Tudi tu se je zgledoval po delu hrvaških kolegov. Hkrati so se začela pojavljati poljudnoznanstvena sporočila. Med prvimi so bile Erjavčeve *Domače in tuje živali* (1868). Za nas, gozdarje, je zanimiva objava poljudnoznanstvenega dela *O gozdu in nekaterih njegovih ljudeh* avtorja H. Dolenca iz leta 1903 (LEDER 1991).

Do začetka 2. svetovne vojne je v Sloveniji izšlo pet terminoloških slovarjev posameznih tehniških ter gradivo za terminološke slovarje drugih strok (KRAIGHER 1986). Med njimi je leta 1939 izšel Janka Lokarja *Lovsko-ribiški slovar* (LEDER 1991).

Po drugi svetovni vojni je bilo za tehniško terminologijo poskrbljeno v okviru SAZU (organizirana Tehniška sekcija Terminološke komisije) ter v okviru ZIT Slovenije (terminološka komisija, ki koordinira delo na področju terminologije znotraj strokovnih zvez, tehniških inštitutov, fakultet in v proizvodnem delu).

Leta 1960 je izšel Splošni tehniški slovar, ki je bil do danes že enkrat dopolnjen in ponatisnjen, nove dopolnitve za ponovno izdajo pa so v teku.

Med povojnimi slovarji je za gozdarstvo pomembnejši Kmetijski tehniški slovar, ki v svojih šestih zvezkih (od 1961 do 1994) predstavlja gesla s področij varstva rastlin (1961), poljedelstva (SADAR 1961), travništva in pašništva (SADAR 1970), živinoreje (SADAR 1970), kmetijskih strojev (1979), vinogradništva (HRČEK 1994). Pomembni so tudi pedološki slovar Nauk o tleh (1983), Kmetijsko ekonomsko izrazoslovje (1985) ter Meteorološki terminološki slovar (1990). Vsak od omenjenih zvezkov vsebuje tudi nekaj v gozdarstvu uporabljenih terminov. Na gozdarstvo se navezujejo tudi nekateri pojmi, zajeti v Terminološkem slovarju opisne geometrije (SAJOVIC 1975), v Matematični terminologiji (VADNAL 1974) ter v Ljudski geografiji - terenskem izrazoslovju (BADJURA 1953).

Potreba po sodelovanju strokovnjakov specialistov za posamezna področja znotraj znanstvenih panog je privedla do oblikovanja terminoloških komisij, zvečine znotraj strokovnih društev. Predstavniki panožnih terminoloških komisij sodelujejo danes v Terminološki komisiji Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU. Vključevanje članov v mednarodne terminološke komisije bogato prispeva k delu slovenskih terminoloških komisij. Rezultati sodelovanja so vidni v večjezičnih strokovnih slovarjih, katerih velik del je izšel konec osemdesetih let tega stoletja.

Velik prispevek strokovni terminologiji predstavljajo tudi Leksikoni Cankarjeve založbe (od 1976 do 1991 16 zvezkov), Atlasi znanja Mladinske knjige (1971 in 1972, 10 zvezkov), Narava v žepu Cankarjeve založbe (od 1987). Pri omenjenih zbirkah ne gre za slovarje, vendar s svojo strokovno naravnostjo nedvomno

prispevajo svoj delež k strokovni terminologiji obravnavanih panog in področij. Nenazadnje ima pomembno vlogo pri razvoju slovenske (tudi strokovne) terminologije Slovar slovenskega knjižnega jezika, ki pri svojem delu vključuje tudi strokovnjake za slovensko strokovno terminologijo (LEDER 1991).

Tudi seminarji in simpoziji o terminologiji, na katerih se srečujejo strokovnjaki različnih strok, pomenijo pomembno obliko dela na področju strokovne in znanstvene terminologije. Na 4. simpoziju tehniške besede (1985) tehniške sekcije terminološke komisije so sprejeli tri pomembne napotke za strokovno terminologijo:

- 1 strokovno izrazje naj bo usklajeno s slovenskim knjižnim jezikom,
- 2 potrebna je uskladitev terminologij med strokami, predvsem na stičnih področjih več različnih strok,
- 3 nujno je sprotno usklajevanje terminov in njihove rabe.

V letu 1984 je bilo posvetovanje, na katerem je bila predstavljena problematika terminologizacije znanosti. PEDIČEK (1984) navaja kot glavni vzrok zanjo razvoj znanosti, hkrati pa poudarja vsestransko informatizacijo (dela, znanosti, družbenega življenja). Informatizacija znanosti se najtesneje povezuje s terminologijo.

3 PREGLED RAZVOJA GOZDARSKE TERMINOLOGIJE V SVETU

3.1 NUMERIČNI KLASIFIKACIJSKI SISTEM KOT OSNOVA ZA RAZVOJ TERMINOLOGIJE

Svetovna zveza gozdarskih raziskovalnih organizacij IUFRO je bila kot nevladna in neprofitna organizacija ustanovljena leta 1892, z namenom povezati znanstvene in raziskovalne inštitucije s področja gozdarstva v najširšem smislu besede z vsega sveta, med katerimi naj se razvije mednarodno sodelovanje. Ob ustanovitvi so poudarili tudi pomembno vlogo IUFRO organizacije pri poenotenju

nomenklatur in pri standardizaciji procesiranja informacij. Zato so leta 1903 organizirali Bibliografski komite IUFRO, ki naj razvije učinkovit sistem za izgradnjo nacionalnih gozdarskih bibliografij, zasnovanih po predlogih komiteja, ter sistem za lažjo mednarodno izmenjavo bibliografskih informacij s področja gozdarstva in mejnih znanosti (SCHRADER 1992). Pogoj za razvoj takega mednarodnega informacijskega sistema so izdelane nacionalne strokovne terminologije.

Komite se je kasneje večkrat prestrukturiral in preimenoval, danes je to IUFRO Sekcija S6.03 *Information Systems and Terminology*. Ta je s koordinatorjem R. Robertsonom iz Anglije razvila numerični sistem klasificiranja dokumentov Oxfordsko decimalno klasifikacijo, ki izvira iz decimalnega sistema francoskega avtorja Philippa Fluryja (izdelana leta 1933, mednarodno priznana in uveljavljena leta 1936 (SCHRADER 1992)) in je od leta 1953 uveljavljena v vseh deželah, članicah IUFRO (SCHENKER 1992). Natisnjena je v vseh uradnih jezikih IUFRO (angleški, nemški, francoski, španski), članice z ostalih govornih območij pa so same poskrbele za prevod v matične jezike. Prvo slovensko verzijo smo dobili leta 1975 (ROBIČ / TORELLI / WINKLER 1975) v letu 1992 pa je izšla izpopolnjena izdaja omenjene ODK, preimenovane v Gozdarska decimalna klasifikacija (angleško *Forest Decimal Classification*), ki je bila na posvetovanju ob 100-letnici IUFRO organizacije v Eberswaldu javno priznana kot mojstrovina (SCHENKER 1992). Omenjena klasifikacija je bila vse do sedemdesetih let tega stoletja dovolj učinkovit sistem za takratne informacijske službe in njihovo delo. Služila je tudi kot vir gozdarske terminologije.

Numerični klasifikacijski sistem omogoča komuniciranje kljub nepoznavanju tujega jezika. Klasificiranje dokumentov z numeričnim klasifikacijskim sistemom se je v preteklosti izkazalo kot širše uporabljeno od abecedne klasifikacije, ob predpostavki, da arabske številke poznajo vsi narodi sveta. Služi tudi kot sredstvo za poizvedbe po kataložnih in bibliografskih podatkovnih zbirkah. Omejen je z uporabo in medsebojnim kombiniranjem desetih števil, od 0 do 9, kar vodi k sestavljanju dolgih števil z mnogimi znaki za klasificiranje kompleksnega ali zelo splošnega pojma. Delno rešitev predstavlja kombiniranje

številke in črke v alfanumeričnem klasifikacijskem sistemu (MIHAJLOV / GILJAREVSKIJ 1975). Numerični klasifikacijski sistem so sprejeli in uporabljali v dokumentacijskih centrih po vsem svetu, manj priročen pa je bil za znanstvenike in druge uporabnike storitev informacijskih služb, saj so morali sistem za učinkovito rabo dobro poznati. Decimalni sistem s tromestnim razvrščanjem številčnih zapisov ter z množico pomožnih zapisov, zapisanih na posebne načine glede na pomen, deluje zelo abstraktno in za uporabnika neprivlačno.

3.2 DESKRIPTORSKI KLASIFIKACIJSKI SISTEM KOT OSNOVA ZA RAZVOJ TERMINOLOGIJE

Z razvojem znanosti in tehnologije, v času velike produkcije znanstvenih in strokovnih informacij tudi na področju gozdarstva - v petih letih se produkcija letih podvoji (SCHRADER 1979), z vedno močnejšim uveljavljanjem angleščine kot jezika za mednarodno komuniciranje v znanosti in tehnologiji, kasneje tudi s preходом na računalniško podprte informacijske sisteme, se je pokazala potreba po učinkovitejšem, predvsem pa preprostejšem sistemu (za dokumentalista in za uporabnika) kot sredstvu za izmenjavo informacij.

Razvil se je deskriptorski klasifikacijski sistem, ki temelji na besednih geslih (GESLO = beseda, ki natančno določa in posreduje vsebino posameznega dokumenta) oziroma na ključnih besedah (strokovne besede za izražanje bistva vsebine kakega dokumenta). Deskriptorji so definirani kot izbrane in standardizirane ključne besede, ki so dogovorjene med strokovnjaki določenega strokovnega področja in med specializiranimi INDOK centri. (MELIHAR 1984).

Deskriptorski klasifikacijski sistem je danes uporabniku bližji in zanj bolj priročen. Za uporabnika, soustvarjalca deskriptorskega sistema pa je zahteven, o čemer pričajo tudi rezultati analize določanja ključnih besed v objavljenih virih, prikazani v preglednici 1.

Preglednica 1: Pregled avtorskih ključnih besed v gozdarskih znanstvenih in strokovnih člankih ter gozdarskih disertacijah v obdobju 1987-junij 1994

Table 1: A survey of authors' keywords in scientific and technical forestry articles and theses in the period from 1987-June 1994

Ključna beseda	A	B	C
jelovo in smrekovo lubje fir and spruce bark	1 1		
oprema za delo working equipment	1 1		
motorna žaga motor saw	1 1		
mehanizacija mechanization		1 1	
gozdarska mehanizacija forest mechanization	1 1		
žični žerjavi žični žerjav žičnice cable crane cable cranes	2 2 1 3 2		1 1
žične naprave cableways		1 1	
večboba. žični žerjavi s stolpi mobile tower yarders	1 1		
pridobivanje lesa wood production forest production	3 2 1	2 2	1 1
lubje bark		2 2	
adaptirani traktor adapted tractors	1 1		
kmetijski traktor farm tractors	1 1		
traktorist tractor driver	22		
goseničar crawler tractor	1 1		
melesi mechanized timber stores	1 1		
gozdna proizvodnja wood production	1 1		
drevesna metoda full-tree logging method	1 1		
sečnja felling	1 1		
spravo lesa navzgor uphill skidding	2 2		
spravo lesa navzdol brez prevoda	1 1		
kmetijski traktor farm tractors	1 1		
traktorji tractors	1 1		1 1
sekač lumberman		2 2	
spravo lesa spravo skidding wood skidding wood extraction	6 1 2 3 2	2	1 1
izmera lesa roundwood measuring		2 2	
bukovi hlodi beech logs		1 1	
spravljalna sredstva skidding means		1 1	
sečnospravljalno načrtovanje cutting-skidding planning		1 1	
priprava dela work arrangement		1 1	
tehnologija technology		1 1	1 1
hlodi iglavcev coniferous logs		1 1	
slučajne sečnje salvage cuttings		1 1	
slučajni pripadki brez prevoda			1 1
prevoz lesa wood transportation		1 1	1 1
prekladanje lesa wood reloading			1 1
izkoriščanje gozda forest utilisation		1 1	

Legenda: A Zbornik gozdarstva in lesarstva
B Gozdarski vestnik
C disertacije in magistrska dela

3.3 RAZVOJ GOZDARSKIH GESELNIKOV

Geselnik je seznam ali kartoteka po abecedi urejenih gesel (MELIHAR 1984).

Ideja o izgradnji večjezičnega gozdarskega geselnika (*Multilingual Forestry Terminology*) je bila porojena že na tretjem svetovnem gozdarskem kongresu v Helsinkih leta 1949. Takrat je bil ustanovljen skupni FAO/IUFRO komite za bibliografijo (*FAO/IUFRO Committee on Bibliography*), zadolžen za pripravo večjezičnega gozdarskega geselnika. Zajemal naj bi 3000 terminov v angleškem jeziku in bil osnova za izgradnjo podobnega sistema v drugih uradnih in neuradnih jezikih IUFRO. Koordinator tega projekta je bil takratni direktor C.A.B. - C.F.B., R. Robertson. Po dvaindvajsetih letih težkega dela je geselnik izšel leta 1971 (*Terminology of Forest Science, Technology, Practice and Products...* 1971). Vsebuje nad 6000 gesel z razlago. Izgradnja omenjenega geselnika je potekala po kartotečnem sistemu brez uporabe računalnika (SCHRADER 1992).

Velik problem pri geselniku so predstavljala univerzalna referenčna števila URN, določena za vsako geslo, vendar so v pestrosti lokalno uveljavljenega izrazja izgubila svoj smisel. Zgodilo se je, da je francoska verzija geselnika *Thesaurus forestriere* (1975) ob vključitvi lokalno veljavnih terminov pristala na 934 geslih in URN, medtem ko je angleška verzija (*Terminology of Forest Science, Technology, Practice and Products...* 1971) vključevala za isto področje 6.807 gesel. Problem so rešili na simpoziju v Oslu leta 1976 s sklepom, da lokalno uveljavljenim in uporabljanim terminom ne določajo URN. Kriterij za vključitev v večjezično gozdarsko terminologijo naj bosta razumevanje in uporaba terminov pri gozdarskih strokovnjakih v operativi (WINTERS 1979).

Leta 1979 so na simpoziju v Hamburgu sklenili, da je treba nadaljevati izdelavo *Multilingual Forestry Terminology* po sistemu prevodov dominirajočih angleških (*Terminology of Forest Science, Technology, Practice and*

Products... z dodatkom *Controlled Forest Vocabulary* ter *CAB Word List*) oz. francoskih (*Thesaurus forestriere*) sistemov (STRAND 1979).

3.3.1 Razvoj gozdarskih informacijskih sistemov in terminologije v Franciji

Prvi so večjezični gozdarski geselnik prevedli pri *Association Francaise de Eaux et Forets* v Franciji leta 1975 in ga poimenovali *Thesaurus forestriere* (SCHRADER 1992).

Hkrati so v 70. letih tega stoletja začeli izgradnjo računalniško podprte podatkovne zbirke PASCAL za področje tako imenovanih *life sciences*, kamor se vključuje tudi biotehnika v svojem najširšem smislu (tudi gozdarstvo). Konec leta 1978 je omenjena zbirka zajemala 1.500.000 bibliografskih zapisov. Sestavni del zbirke je bil tudi seznam kontroliranih izrazov. Strokovnjaki dokumentacijskega centra inštitucije *Centre National de la Recherche Scientifique* so iz omenjenega seznama zgradili tezaver, to je med strokovnjaki določenega znanstvenega področja dogovorjen in odobren seznam gesel, ki vsebuje strukturne relacije med gesli, z namenom usmerjati uporabnika od splošnih vsebin k podrobnejšim ali obratno. Tezaver AGRIDOC služi kot sredstvo za retrospektivne poizvedbe po zbirki PASCAL. Izdali so ga leta 1977 v šestnajstih knjigah. S pomočjo raziskovalnega centra I.N.R.A. je tezaver od leta 1979 dosegljiv *on-line* (GARRAUD 1979). Delo so nadaljevali z usklajevanjem kontroliranih terminov s termini iz *CAB Word List*.

Zavzetost Francije za gozdarsko terminologijo potrjuje tudi najnovejši večjezični glosar s področja dendrologije, ki je izšel v letu 1994. Je rezultat mednarodnega sodelovanja petinštiridesetih znanstvenikov in študentov gozdarstva iz enajstih dežel. Glosar razlaga prek 350 gesel, ki so prevedena v angleški, nemški, španski, italijanski, portugalski in ruski jezik (KAENNEL 1994).

3.3.2 Razvoj gozdarskih informacijskih sistemov in terminologije v Italiji

Omenjeni *Thesaurus forestriere* so Italijani prevedli v svoj jezik in ga izdali leta 1980. Italijansko verzijo večjezičnega gozdarskega geselnika so obogatili z novo vnešenimi 250 gesli, ki so tudi posebej označena (BERNETTI / NOCENTINI / MANOLACU GREGORI 1979).

3.3.3 Razvoj gozdarskih informacijskih sistemov in terminologije v Nemčiji

V Zvezni republiki Nemčiji so iz dvajsetih informacijskih centrov za posamezna področja kmetijstva on-line zbirali gradivo za nemški geselnik za kmetijstvo. Koordinator tega dela je bil informacijski center za kmetijstvo v Bonnu. Izraze so črpali iz računalniško zasnovanih virov standardizirane terminologije za posamezna področja znotraj kmetijstva in jih vključevali v skupno zbirko. V matični zbirki kontrolirani izrazi so bili v skupni, decentralizirano grajeni zbirki, nekontrolirani (STAGE 1979). Strokovnjaki koordinatorskega informacijskega centra v Bonnu so zagotovili standardizacijo zbranih izrazov. Tako imajo danes v Nemčiji sistem kontroliranih gesel za kmetijstvo v najširšem pomenu (vključujoč tudi gozdarstvo) v nemškem jeziku on-line dosegljiv in uporabljen po vsej Zvezni republiki Nemčiji, razširili pa ga bodo tudi na dežele nekdanje Nemške demokratične republike. Za širšo mednarodno uveljavitev svojih podatkovnih zbirk so informacijske službe gozdarskih raziskovalnih organizacij uvedle poleg nemških tudi angleške izraze, povzete iz mednarodno uveljavljenega tezavra za kmetijstvo AGROVOC.

3.3.4 Razvoj gozdarskih informacijskih sistemov in terminologije v Veliki Britaniji

Na inštituciji C.A.B. v Veliki Britaniji so izdelali geselnik *CAB Abstracts Word List* (1975), register gesel, uporabljanih kot deskriptorje podatkovnih zbirk inštitucije C.A.B. Zbral je vse deskriptorje iz C.A.B. publikacij za izgradnjo podatkovnih zbirk in poizvedovanje po njih in jih posredoval strokovnjakom in uporabnikom podatkovnih zbirk. Omenjeni geselnik predstavlja prehod od prejšnjih med seboj neodvisnih sistemov indeksiranja k enotnemu sistemu za vse C.A.B. podatkovne zbirke in je sredstvo za izgradnjo računalniško podprtih informacijskih sistemov za publikacije C.A.B. Hkrati predstavlja osnovo za kasnejšo izgradnjo C.A.B. tezavra za področje kmetijstva.

Deset let kasneje je kot rezultat dela strokovnjakov C.A.B. izšel *The Forestry and Forest Products Vocabulary* (1985). Vsebuje nad 12.000 gesel z razlagami

in služi kot vodilni vir svetovne gozdarske terminologije, namenjen angleško govorečim področjem in prek prevodov tudi drugim (SCHRADER 1992).

Na inštituciji *C.A.B. International* so analizirali vse podatkovne zbirke inštitucije *C.A.B. International* za obdobje 1984 - 1990 in ugotovili, da je kar 68-74 % vseh dokumentov v angleškem jeziku. Za gozdarstvo in področje gozdne proizvodnje je analiza pokazala, da je 60-68 % vseh dokumentov v angleščini. (Za nebiološke znanosti ta delež predstavlja približno 84 %.) Za gozdarstvo sta poleg angleščine pomembna jezika tudi nemščina in ruščina (BIGGS 1994).

3.3.5 Razvoj gozdarskih informacijskih sistemov in terminologije v Španiji

V Španiji so pripravili verzijo prevoda angleškega *The Forestry and Forest Products Vocabulary*, ki pa ni povsem istovetna z originalom in zato tudi še ni objavljena (SCHRADER 1992).

3.3.6 Razvoj gozdarskih informacijskih sistemov in terminologije v Severni Ameriki

USDA Forest Service je leta 1972 za terminološko sekcijo pri IUFRO (takratna S 03.01) prevzela projekt THETA za izdelavo dodatka večjezičnemu gozdarskemu geselniku *Terminology of Forest Science, Technology Practice and Products* (1971). Rezultat projekta THETA je *Forestry Controlled Vocabulary* (1976) (YERKE 1979).

V Severni Ameriki so na oddelku *Rocky Mountain Forest and Range Experiment Station* inštitucije *USDA* v letu 1981 začeli izgradnjo angleško-španskega geselnika za gospodarjenje z naravnimi viri znotraj gozdarstva, ribištva, pedologije, botanike in kmetijstva kot znanstvenih disciplin. S tem geselnikom so želeli olajšati izmenjavo informacij omenjenih tematik strokovnjakom na splošno sorodnih, a v podrobnostih zelo specifičnih področij delovanja. Geselnik vključuje gesla, izbrana iz strokovno-znanstvenih ameriških revij, kot so *Ecology*, *Soil Science*, *Wildlife Management*, *Forest Science*, itd. Gre za dokaj

enostaven sistem prevodov gesel iz angleškega v španski jezik, ločeno po omenjenih znanstvenih disciplinah, in obratno, brez razlage gesel in brez dodatnih klasifikacijskih sistemov. Geselnik je izšel leta 1988 kot zvezek v zbirki *General Technical Report* (LEROY MEDINA 1988).

V Severni Ameriki so večjezični gozdarski geselnik po evropskem vzoru izdelali leta 1989. Kot rezultat sodelovanja inštitucij *North American Forestry Commission*, *Canadian Forestry Service* in *Instituto Nacional de Investigaciones Forestales y Agropecuarias* je v letih 1981 - 1989 nastajal trijezični gozdarski geselnik *English - Espanol - Francaise Multilingual Forestry Vocabulary* (1989) z možnostjo izbire elektronskega medija (mikrodiakartica, disketa, on-line dostop) kot sredstva zapisa za prek 12.000 gesel. Velika prednost omenjenega projekta je prav računalniško podprt sistem, kar omogoča sprotno popravljanje in dograjevanje geselnika.

3.3.7 Razvoj gozdarskih informacijskih sistemov in terminologije na Kitajskem

Prevod angleškega *The Forestry and Forest Products Vocabulary* v kitajščino čaka samo še mednarodno verifikacijo (SCHRADER 1992).

3.4 LEXICON SILVESTRE

Gozdarski strokovnjaki vsega sveta so v sedemdesetih letih tega stoletja oživili potrebo po gozdarskem geselniku v esperantu. V obstoječih večjezičnih gozdarskih slovarjih so pogrešali razlago strokovnih pojmov, večjezični gozdarski geselnik pa se je razvijal prepočasi.

Zato se je leta 1981 samodejno organizirala skupina mednarodnih strokovnjakov s področja gozdarstva s ciljem, izdelati gozdarski geselnik v esperantu, ki ga bodo privrženci tega dela po svetu prevedli vsak v svoj materin jezik. Po predlogih koordinatorja projekta Karla - Hermanna Simona so pripravili tisoč gesel in njihove razlage. Najprej so jih prevedli v uradne jezike IUFRO (angleški, nemški, francoski, španski in ruski). Željeno jezikoslovno verzijo so poslali vsem

gozdarskim terminološkim komisijam dežel članic IUFRO in zainteresiranim posameznikom, da bi na osnovi razlage prevedli geslo v materin jezik. V letu 1992 je bil *Lexicon Silvestre* preveden v 20 jezikov sveta (SIMON 1992).

Leta 1994 je bilo prvih tisoč gesel *Lexicon*a silvestre prevedenih že v štiriindvajset jezikov, za prevod pa je že pripravljenih novih petsto gesel z razlago. Zastopanost slovenske gozdarske terminologije v tem mednarodnem projektu je s prevodi zagotovil M. Lipoglavšek.

4 PREGLED OSTALE REFERENČNE SVETOVNE LITERATURE KOT VIRA GOZDARSKE TERMINOLOGIJE

Kot vir svetovne gozdarske terminologije so v Gozdarski knjižnici dosegljivi nekateri geselniki, kot so *Terminologia forestal* (1968) ter *Podreczny slownik drzewny niemicko-polski (z indeksem terminow polskich)* (PAUL 1973), *Rečnik šumarskih izraza* (RADOVČIĆ 1966) ter *Nazvoslovi v lesnim gospodarstvu* (1964).

Za gozdarsko terminologijo v angleškem jeziku sta v Gozdarski knjižnici dosegljiva geselnika *The Foreign Language Vocabulary of Special Forestry Terms*, transliteriran iz češkoslovaškega jezika (1971), ter *An English - Spanish Glossary of Terminology used in Forestry, Range, Wildlife, Fishery, Soils, and Botany* (LEROY-MEDINA 1988).

V sedemdesetih letih tega stoletja so izšli nekateri dvo- in večjezični slovarji, ki služijo kot vir svetovne gozdarske terminologije. V Gozdarski knjižnici so dosegljivi *Russian - English Forestry and Wood Dictionary* inštitucije *Commonwealth Forestry Bureaux* iz Oxforda, izdan leta 1966, *Woerterbuch der Forstwirtschaft. Deutsch, Englisch, Franzoesisch, Spanisch, Russisch mit Baumarten, tierischen und pflanzlichen Schaedlingen des Waldes im Anhang* (WECK, 1966), *Agricultural Dictionary in eight Languages, russian, bulgarian, czech, polish, hungarian, roumanian, german, english*, transliteriran iz ruščine (PUME / MAGNICKIJ 1970.), *Višejezični rječnik stručnih izraza u anatomiji drva* (ŠPOLJARIĆ / PETRIĆ / ŠČUKANEC 1969). Novejši je angleško-nemški in nemško-angleški slovar *Woerterbuch der Holzwirtschaft, Englisch-Deutsch, Deutsch-English* (MUEHLE 1992).

5 PREGLED RAZVOJA GOZDARSKE TERMINOLOGIJE V SLOVENIJI IN STANJE DANES

Po ustanovitvi gozdarske akademije v Mariabrunnu so na ozemlju Slovenije začeli delovati prvi šolani gozdarji. Kmalu zatem smo dobili prvi slovenski zapis s področja gozdarstva, to je spis Ivana Cerarja - Zoererja iz leta 1821 "Od potrebe zarezje drevja v premskem katoru postojnske kresije" (SEVNIK 1971).

Podlago za slovensko gozdarsko terminologijo predstavlja leta 1824 izpod peresa slovničarja Franca Serafina Metelka poslovenjeni izvod Terezijanskega gozdnega reda za Kranjsko 1771 (1985). Del omenjenega gozdnega reda je bil objavljen leta 1849.

Slovenska gozdarska terminologija se je v naslednjih desetletjih razvijala v spisih različnih strokovnjakov, objavljenih v Kmetijskih in rokodelskih novicah (ŠIVIC 1953). Te so ob večkratnem preimenovanju izhajale od 1843 do 1902.

Prva slovenska gozdarska publikacija je po zaslugi Ivana Tomšiča poslovenjeni izvod publikacije Mavricija Scheyerja iz leta 1869 v nemškem jeziku "Navod, kako naj ravnaajo posamezni kmetje in cele soseske z gozdom" (ŠIVIC 1960). Istega leta (1869) je bila ustanovljena prva dveletna slovenska gozdarska šola, ki je nedvomno prispevala pomemben delež k slovenski gozdarski terminologiji (KINDLER 1952, SEVNIK 1952). Odtlej je z občasnimi krajšimi prekinitvami tekel študij gozdarstva v slovenskem jeziku vse do danes, na različnih stopnjah zahtevnosti in v okviru različnih šol sicer, vendar je bilo za kontinuirani razvoj slovenske gozdarske terminologije s tem poskrbljeno. Konec 19. in v začetku 20. stoletja je gozdarske spise v slovenskem jeziku objavljial časopis Kmetovalec. V tem času je začel svoje plodovito delo na področju slovenske gozdarske terminologije Anton Šivic (CIGLAR 1975).

Leta 1938 je začelo izhajati prvo strokovno gozdarsko glasilo v slovenskem jeziku Gozdarski vestnik. To je (še danes) glasilo slovenskih gozdarskih društev, v katerem je urednik Stanislav Sotošek že od vsega začetka objavljial Gradivo

za slovenski gozdarski slovar. Že v prvem letniku so objavili več kot 250 izrazov z navedbo sinonimov s področja uporabe v gozdarstvu, s kratico zbiralca in razlago. To gradivo je, s premorom med 2. svetovno vojno, izhajalo do leta 1947. Leta 1948 je bil ustanovljen Gozdarski inštitut Slovenije in znotraj njega terminološka komisija. Ta je leta 1951 od Šivica prevzela zapise prek 9000 gozdarskih in lesarskih strokovnih izrazov ter jih izpopolnila z gradivom, objavljenim v Gozdarskem vestniku (BRINAR 1970). Terminološka komisija se je razcepila v dve sekciji, gozdarsko in lesarsko, in vsaka zase sta zbrano terminološko gradivo objavljali v svojih strokovnih glasilih Gozdarski vestnik in Les. Leta 1970 je gozdarska sekcija terminološke komisije pod vodstvom Mirana Brinarja izdala Gozdarski slovar, v katerem so, poleg zgoraj navedenih, vključeni tudi izrazi iz nekaterih strokovnih in znanstvenih del IGLG (KRAIGHER 1986). Kot dopolnilo omenjenemu slovarju s področja pridobivanja gozdnih proizvodov je TURK (1980) uredil in izdal večjezični "Slovar s področja pridobivanja gozdnih proizvodov in gozdnih komunikacij", ki je skupno delo profesorjev za omenjeno področje dela vseh takratnih jugoslovanskih gozdarskih fakultet (TURK 1980). Za razliko od Brinarjevega Gozdarskega slovarja v Turkovem ni razlag terminov, z izjemo nekaj gesel s področja transporta lesa.

ZIT GLIS je leta 1983 imenovala novo terminološko komisijo za pripravo novega gozdarskega slovarja. Komisija je zbrala vse do takrat objavljeno slovarsko gradivo, njegova dopolnila, objavljena v prispevkih posameznih strokovnjakov, ter izdelala izpise iz strokovne in znanstvene literature, učbenikov, skript, izdanih po letu 1970. Ta terminološka komisija je svoje delo začasno končala z izdajo poskusnega snopiča Gozdarskega slovarja v letu 1990 (SMOLEJ 1990). Po natančni proučitvi poskusnega snopiča Gozdarskega slovarja je Weiss opozoril na nekatere pravopisne napake, na koncu pa izrekel priznanje vsem sodelujočim. Poudarja pomen navodil za uporabo slovarja, ki so pri vsakem izdelku nujno potrebna, tudi pri slovarjih (in tezavrih) (WEISS 1991).

Pri podrobnejšem pregledu poskusnega snopiča ugotovimo, da pri posameznih geslih navaja tudi sopomenke. V takih primerih zasledimo strukturiranje terminov, saj je z vrstnim redom zapisovanja sopomenk določena hierarhija pojmov v smislu prednostne rabe.

Primer:

Motorna žaga (najdemo pod žaga): kjer so poleg razlage navedene še sopomenske ustreznice motorka, motorna verižna žaga, sabljasta motorna verižna žaga in sabljasta motorna žaga. Iz navedbe pri omenjenih sopomenkah (razen pri pojmu motorka, ki ga v Poskusnem snopiču ni) lahko razberemo, da je najbolj priporočljiva raba gesla motorna žaga, manj priporočljiva je sopomenka motorka, še manj motorna verižna žaga, itd. (SMOLEJ 1990).

Pomemben vir slovenske gozdarske terminologije je tudi Gozdarska decimalna klasifikacija (GDK), dopolnjena slovenska popolna različica (ZORN-POGORELC 1992), ki vključuje poleg sistematskega registra tudi indeksno kazalo v klasifikaciji uporabljenih izrazov. V njej zajeta terminologija je najsodobnejši trenutno razpoložljiv strokovno in znanstveno utemeljen vir slovenske gozdarske terminologije, saj je rezultat tesnega sodelovanja vseh raziskovalcev Gozdarskega inštituta Slovenije in Oddelka za gozdarstvo Biotehniške fakultete z urednico.

6 POVZETEK

V prispevku smo izdelali pregled razvoja gozdarske terminologije v svetu. Odkrili smo velika prizadevanja gozdarskih strokovnjakov vsega sveta, organiziranih v današnji sekciji S 6.03 Svetovne zveze gozdarskih raziskovalnih organizacij IUFRO, pri izdelavi numeričnega klasifikacijskega sistema Oksfordske decimalne klasifikacije (po letu 1990 Gozdarska decimalna klasifikacija) in kasneje pri izdelavi deskriptorskega klasifikacijskega sistema kot dela večjezične gozdarske terminologije. Izdelanih je bilo več geselnikov gozdarske terminologije v različnih jezikih, najpomembnejši pa je projekt Multilingual Forestry Terminology, ki ima svoje začetke v letu 1949, in še danes živi (SCHRADER 1992). Še večje uspehe pa nakazuje po letu 1985 po vsem svetu intenzivno prisoten projekt Lexicon Silvestre. Gre za geselnik gozdarske terminologije, v letu 1992 obsegajoč 1000 gesel z razlagami v uradnih jezikih

IUFRO, v izvirniku zapisan v esperantu. V letu 1993 je bil preveden v 24 jezikov sveta, tudi v slovenskega. Leta 1994 je prevajanju namenjenih 500 novih gesel (SIMON 1994).

Za razvoj slovenske strokovne terminologije je zelo zaslužna leta 1864 ustanovljena Slovenska matica, ki je izdajala prevode nemških učbenikov za srednje šole. Pomembni so tudi prevodi hrvaških srednješolskih učbenikov, ki so jih opravili slovenski strokovni prevajalci. Pred 2. svetovno vojno je v Sloveniji izšlo pet terminoloških slovarjev posameznih tehniških strok ter gradivo za terminološke slovarje drugih strok (KRAIGHER 1986). Po vojni se je terminološka dejavnost razvijala v okviru SAZU (Tehniška sekcija Terminološke komisije) ter v okviru posameznih Zvez inženirjev in tehnikov.

V Sloveniji velja kot podlaga za razvoj gozdarske terminologije poslovenjeni izvod gozdnega reda iz leta 1771, delo Franca Metelka iz leta 1824. Prvi slovenski zapis s področja gozdarstva je spis Ivana Cerarja - Zoererja iz leta 1821 "Od potrebe zarezje drevja v premskem kotoru postojnske kresije". (SEVNIK 1971). Zelo zaslužni za razvoj terminologije so prvi slovenski gozdarski strokovnjaki, ki so zaključili šolanje na dveletni slovenski gozdarski šoli na Snežniku in slovenski diplomanti gozdarske šole v Mariabrunnu. Za razvoj slovenske gozdarske terminologije je zelo zaslužna strokovna revija Gozdarski vestnik, ki je že v prvem letu izhajanja leta 1938 objavljala Gradivo za slovenski gozdarski slovar. Do danes so izšli trije slovarji slovenske gozdarske terminologije (Brinarjev 1970, Turkov 1980, Poskusni snopič... 1990), pomemben vir strokovne terminologije pa predstavljajo tudi učbeniki za srednješolski in visokošolski študij gozdarstva.

7 SUMMARY

In the article, a survey of the development of forestry terminology in the world has been elaborated. Great efforts of forestry experts throughout the world, organised in the present section S 6.03 of the International Union of Forestry

Research Organisations IUFRO, with the elaboration of numerical classification system of the Oxford decimal classification (after 1990 the Forestry decimal classification) and later with the working out of the descriptor classification system as a part of multilingual forestry terminology have been established. Several glossaries of forestry terminology in various languages have been made, the Multilingual Forestry Terminology project - its beginnings in 1949 and still vivid today (SCHRADER 1992) - being the most important. Still greater success is to be expected with the Lexicon Silvestre project, which has been present worldwide after 1985. This is a glossary of forestry terminology, which included 1000 entries with explanations in the official IUFRO languages in 1992 and whose original version was put down in Esperanto. In 1993 it was translated into 24 languages, including Slovene. In 1994, 500 new entries were intended to be translated (SIMON 1994).

The greatest merits for the development of Slovenian professional terminology go to Slovenska matica (Slovenian Literary Society), founded in 1864, which published the translations of German textbooks for secondary schools. The translations of Croatian secondary school manuals, performed by Slovenian technical translators, are of great importance as well. Before World War II, five terminological dictionaries of individual technical branches and some materials for terminological dictionaries of other branches (KRAIGHER 1986) were published in Slovenia. After the war, terminological activity has developed within the SAZU (The Slovenian Academy of Science and Arts) (Technical Section of the Terminology Commission) and within the scope of individual Associations of Engineers and Technicians.

The Slovenian version of Forest Order from 1771, the work of Franc Metelko from 1824, has been serving as a basis for the development of forestry terminology in Slovenia. The first Slovene written record in the field of forestry is a document by Ivan Cerar - Zoerer from 1821 called "od potrebe zarezje drevja v premskem katoru postojnske kresije" ("On the Necessity of Tree Planting in the Prem Region of the Postojna Administration" (SEVNIK 1971). The first Slovenian forestry experts, who finished their training on a two-year secondary

forestry school in Sneznik and those who graduated from the forestry school in Mariabrunn, highly contributed to the development of terminology.

A professional journal *Gozdarski vestnik* has also contributed to the development of Slovenian forestry terminology, already in its first year, in 1938, it published the *Materials for the Slovenian Forestry Dictionary*. Up till the present moment, three dictionaries of Slovenian forestry terminology have been published (Brinar 1970, Turk 1980, and *An Experimental Part of Forestry Glossary* in 1990). An important source of professional terminology is represented by textbooks for secondary schools and university forestry manuals.

8 VIRI

- BADJURA, R. 1953. *Ljudska geografija. Terensko izrazoslovje.*- Ljubljana, Državna založba Slovenije, 337 s.
- BERNETTI, G. / NOCENTINI, S. / MANOLACU GREGORI, M., 1979. The Italian version of the Multilingual Forestry Terminology.- *Mitteilungen der Bundesforschungsanstalt fuer Forst- und Holzwirtschaft. Technical Information Systems, Terminology and Controlled Vocabularies related to Forestry. Proceedings of the International Symposium of IUFRO Subject Group 6.03 Information Systems and Terminology.* (Ed. by Schrader, S.) Hamburg-Reinbek, Germany, 15.-18. May 1979, s. 133-136.
- BIGGS, B., 1994. The Role of English in Information Exchange in a Multilingual Europe.- *Retrieval and exchange of Scientific Forestry Information in Europe. Programme et Resumes.* IUFRO Subject Group S6.03. Nancy- Vandoeuvre-Champenoux, France, 14.-18. mars 1994, 1 s.
- CAB Abstracts. Word List. 1978. Slough, UK, Commonwealth Agricultural Bureau, 121 s.

- CIGLAR, M., 1975. Sto let gozdarskih društev na Slovenskem.- Gozdarski vestnik 33, 10, 481-504.
4. simpozij tehniške besede. Sklepi.- Ljubljana, ZIT SRS in TSTK SAZU, 1985, 177-180.
- English - Espanol - Francaise Multilingual Forestry Vocabulary. 1989. Informativno gradivo, 5 s.
- FELBER, H., 1984. Terminology Manual.- Pariz , UNESCO in INFOTERM, 426 s.
- GARRAUD, S., 1979. The French Thesaurus AGRIDOC in view of new developments in computerized information retrieval systems in France.- Mitteilungen der Bundesforschungsanstalt fuer Forst- und Holzwirtschaft. Technical Information Systems, Terminology and Controlled Vocabularies related to Forestry. Proceedings of the International Symposium of IUFRO Subject Group 6.03 Information Systems and Terminology. (Ed. by Schrader, S.). Hamburg-Reinbek, Germany, 15.-18. May 1979, s. 147-150.
- HRČEK, L. (ur.), 1994. Kmetijsko tehniški slovar. Zvezek 7. Vinogradništvo.- Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo, 133 s.
- KAENNEL, M., 1994. A Multilingual Glossary of Dendrochronology.- Retrieval and exchange of Scientific Forestry Information in Europe. Programme et Resumes. IUFRO Subject Group S6.03. Nancy-Vandoeuvre-Champenoux, France, 14.-18. mars 1994, 1s.
- KALIN, M., 1991. Terminološki priročnik. (Helmut Felber, Terminology Manual, Pariz 1984).- Jezikoslovni zapiski, 181-190.
- KINDLER, V., 1952. Beležke iz preteklosti slovenskega gozdarstva.- Gozdarski vestnik 10, 36-39.

- Kmetijski tehniški slovar. V. knjiga A. Kmetijski stroji. 1979. Ljubljana, Univerza Edvarda Kardelja v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, 146 s.
- Kmetijski tehniški slovar. I. knjiga 3. zvezek: Varstvo rastlin. 1961. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za agronomijo, gozdarstvo in veterino, 68 s.
- Kmetijsko ekonomsko izrazoslovje. 1985. Raziskave in študije 65, 57 s.
- KRAIGHER, H., 1986. Slovenska gozdarska terminologija. Splošni uvod, zgodovinski pregled in stanje v slovenski gozdarski terminologiji.- Zbornik gozdarstva in lesarstva, 27, 5-36.
- LEDER, Z., 1991. Terminološka prizadevanja na Slovenskem.- Jezikoslovni zapiski, Ljubljana, Zbornik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša pri ZRC SAZU, 1, 155-170.
- LEROY MEDINA, A., 1988. An English-Spanish Glossary of Terminology used in forestry, range, wildlife, fishery, soils, and botany.- General Technical Report RM-152. (USDA, Forest Service, Rocky Mountain, Forest and Range Experiment Station, Colorado). 54 s.
- MELIHAR, I. 1984. Informatika z dokumentalistiko. Ljubljana, Dopolna delavska univerza Univerzum, 143 s.
- Meteorološki terminološki slovar. 1990. Ljubljana, Sekcija za terminološke slovarje, Terminološka komisija in Društvo meteorologov Slovenije, 125 s.
- MIHAJLOV, A.I. / GILJAREVSKIJ, R.S. 1975. Uvodni tečaj o informatiki / dokumentaciji. Prevod. Ljubljana, Centralna tehniška knjižnica, 248 s.
- Nauk o tleh. Gradivo za Pedološki slovar. 1983. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo, 36 s.

- North American Forestry Commission, Canadian Forestry Service and Instituto Nacional de Investigaciones Forestales y Agropecuarias. 1989. Multilingual Forestry Vocabulary. English, Español, Française. An electronic document, updated by computer, available as tape, microfiche or on-line.
- PAUL, M. 1973. Podreczny słownik drzewny niemicko-polski (z indeksem terminów polskich). Poznań, Instytut technologii drewna, 224 p.
- PEDIČEK, F., 1984. Teorija znanstvene terminologije. Poizkus utemeljitve in orisa.- Terminologija v znanosti. Prispevki k teoriji. Ljubljana, Pedagoški inštitut pri Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani, s. 17-35.
- RADOVČIĆ, A. 1966. Rečnik šumarskih izraza. Beograd, 350 p.
- YERKE, T.B., 1979. A modern technical information service for forestry serving the Western United States.- Mitteilungen der Bundesforschungsanstalt fuer Forst- und Holzwirtschaft. Technical Information Systems, Terminology and Controlled Vocabularies related to Forestry. Proceedings of the International Symposium of IUFRO Subject Group 6.03 Information Systems and Terminology. (Ed. by Schrader, S.). Hamburg-Reinbek, Germany, 15.-18. May 1979, 45-54.
- ROBIČ, D. / TORELLI, N. / Winkler, I. (prev.), 1975. Oksfordski sistem decimalne klasifikacije za gozdarstvo. (Skrajšana verzija oksfordskega sistema v slovenskem jeziku).- Ljubljana, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani in Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo, 11 s.
- RUOKONEN, M (ed). 1985. The Forestry and Forest Products Vocabulary. . Farnham Slough, England, Commonwealth Agriculture Bureaux, XIV, 459 p.
- SADAR, V. (ur.), 1970 (a). Kmetijski tehniški slovar. I. knjiga 5. zvezek: Travništvo in pašništvo.- Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za agronomijo, gozdarstvo in veterino, 93 s.

- SADAR, V. (ur.), 1970 (b). Kmetijski tehniški slovar. Živinoreja.- Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za agronomijo, gozdarstvo in veterino, 222 s.
- SADAR, V. (ur.), 1961. Kmetijski tehniški slovar. I. knjiga 4. zvezek: Poljedelstvo.- Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za agronomijo, gozdarstvo in veterino, 58 s.
- SAJOVIC, O., 1975. Terminološki slovar opisne geometrije. Ljubljana, Državna založba Slovenije, 165 s.
- SCHENKER, R., 1992. The Forest Dezimal Classification. The role of the German version over a century.- Information Systems Serving Forestry Research. A pre-print collection of IUFRO S6.03 and P6.01 contributions at the Centennial Meeting in Berlin, 2-3 September 1992. (Comp. by Alois Kempf). Birmensdorf, IUFRO Subject Group S6.03 Information Systems and Terminology, 15-21.
- SCHRADER, S., 1992. Bibliographical, informational and terminological activities within IUFRO since 1901 - a historical review.- Information Systems Serving Forestry Research. A pre-print collection of IUFRO S6.03 and P6.01 contributions at the Centennial Meeting in Berlin, 2-3 September 1992. (Comp. by Alois Kempf). Birmensdorf, IUFRO Subject Group S6.03 Information Systems and Terminology, 5-14.
- SCHRADER, S., 1979. Preface.- Mitteilungen der Bundesforschungsanstalt fuer Forst- und Holzwirtschaft. Technical Information Systems, Terminology and Controlled Vocabularies related to Forestry. Proceedings of the International Symposium of IUFRO Subject Group 6.03 Information Systems and Terminology. (Ed. by Schrader, S.). Hamburg-Reinbek, Germany, 15.-18. May 1979, 1-2.
- SEVNIK, F., 1971. Zapiski o začetkih gozdarstva na Slovenskem.-

Gozdarski vestnik, 29, 227-238.

SEVNIK, F., 1952. Iz prakse. Začetki slovenskega gozdarstva.- Gozdarski vestnik 10, 170-173.

SIMON, K. H., 1992. A Terminology of Forestry and a Multi-lingual Forestry Dictionary.- Information Systems Serving Forestry Research. A pre-print collection of IUFRO S6.03 and P6.01 contributions at the Centennial Meeting in Berlin, 2-3 September 1992. (Comp. by Alois Kempf). Birmensdorf, IUFRO Subject Group S6.03 Information Systems and Terminology, 43-48.

SMOLEJ, I. (ur.), 1990. Gozdarski slovar. Poskusni snopič.- Ljubljana, Gozdarska terminološka komisija pri Zvezi društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije in Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo, 45 s.

STRAND, L., 1979. A multilingual thesaurus for forestry.- Mitteilungen der Bundesforschungsanstalt fuer Forst- und Holzwirtschaft. Technical Information Systems, Terminology and Controlled Vocabularies related to Forestry. Proceedings of the International Symposium of IUFRO Subject Group 6.03 Information Systems and Terminology. (Ed. by Schrader, S.). Hamburg-Reinbek, Germany, 15.-18. May 1979, 141-146.

ŠIVIC, A., 1960. Pomembnejši gozdarski strokovnjaki na slovenskem v preteklosti. Mavricij Scheyer.- Gozdarski vestnik 18, 120-121.

ŠIVIC, A., 1953. Iz preteklosti slovenskega gozdarstva - Kmetijska družba in njen pomen.- Gozdarski vestnik 11, 82-85

- Terezijanski gozdni red za Kranjsko 1771. 1985. Viri za zgodovino gozda in gozdarstva na Slovenskem I. Univerza Edvarda Kardelja v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, VTOZD za gozdarstvo, 88 s.
- Terminology of forest science, technology practice and products. English-Language Version. (ed. by Ford-Robertson, F.C.) 1979. Washington, USA, 349 p.
- Turk, Z. (ur.), 1980. Slovar s področja pridobivanja gozdnih proizvodov in gozdnih komunikacij. (srbskohrvatski, slovenski, makedonski, nemški, angleški).- Ljubljana, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije, 287 s.
- VADNAL, A. Matematična terminologija. Ljubljana, Državna založba Slovenije, 165 s.
- WECK, J. 1966. Wörterbuch der Forstwirtschaft. Deutsch Englisch, Französisch, Spanisch, Russisch mit Baumarten, tierischen und pflanzlichen Schädlingen des Waldes im Anhang. Basel, München, Wien, Reinbek, Bayerischer Landwirtschaftsverlag, 574 p.
- WEISS, P., 1991/92. Poskusni snopič novega Gozdarskega slovarja.- Jezik in slovstvo, 37, 8, 239-24
- WINTERS, R. K., 1979. Suggested guidelines for preparing multilingual forestry terminologies.- Mitteilungen der Bundesforschungsanstalt für Forst- und Holzwirtschaft. Technical Information Systems, Terminology and Controlled Vocabularies related to Forestry. Proceedings of the International Symposium of IUFRO Subject Group 6.03 Information Systems and Terminology. (Ed. by Schrader, S.). Hamburg-Reinbek, Germany, 15.-18. May 1979, 129-132.

ZORN-POGORELC, M. (ur.), 1992. Gozdarska decimalna klasifikacija (GDK).
Dopolnjena slovenska popolna različica.- Ljubljana, Inštitut za gozdno in
lesno gospodarstvo pri Biotehniški fakulteti v Ljubljani, Univerza v Ljubljani,
Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo, 173 s.

9 APENDICES

Priloga 1: Pregled obstoječih tujih geselnikov s področja gozdarstva - Večjezični gozdarski geselnik in prevodi - po kronološkem zaporedju

Appendix 1: The Review ob Existings Forestry Vocabularies in Foreign Languages - The Multilingual Forestry Vocabulary and its Translations - The Chronical Order

- 1 Terminology of forest science, technology practice and products. English-Language Version. (ed. by Ford-Robertson, F.C.) 1979. Washington, USA, 349 p.
- 2 Association Francaise de Eaux et Forets. 1975. Thesaurus forestriere. (ed. by Metro, Andre), (on-line).
- 3 Society of American Foresters. 1977. Controlled Forest Vocabulary. - Addendum too Terminology of forest science, technology practice and products. (ed. by R.K. Winters).
- 4 Terminologia forestale. Scienze forestali, tecnica, pratica e prodotti forestali. Versione italiana. Spoleto, Accademia Italiana di scienze forestali, 1980, 518 p.
- 5 Commonwealth Agriculture Bureaux. 1985. The Forestry and Forest Products Vocabulary. (ed. by Ruokonen, Mirja). Farnham Slough, England, XIV, 459 p.
- 6 North American Forestry Commission, Canadian Forestry Service and Instituto Nacional de Investigaciones Forestales y Agropecuarias. 1989. Multilingual Forestry Vocabulary. English, Espanol, Francaise. An electronic document, updated by computer, available as tape, microfiche or on-line.

Priloga 2: Pregled obstoječe in v Gozdarski knjižnici dosegljive referenčne svetovne literature kot vira gozdarske terminologije

Appendix 2: *The Review of Existential International Reference Literature as a Source for Forestry Terminology, which are Attainable in the Forestry Library*

- 1 Commonwealth Agricultural Bureaux. 1978. CAB Abstracts. Word List. Slough, UK, 121 p.
- 2 Linnard, W.M.A. 1966. Russian - English Forestry and Wood Dictionary. Oxford, UK, Commonwealth Forestry Bureaux., 109 p.
- 3 Muehle, P. 1992. Woerterbuch der Holzwirtschaft. Englisch-Deutsch, Deutsch-English. Wiesbaden, Oscar Brandstetter Verlag, 238 p.
- 4 Nazvoslovi v lesnim gospodarstvu. 1964. Praha, Vydavatelství uradu pro normalizaci a mereni. Československa statni norma, 264 p.
- 5 Paul, M. 1973. Podreczny slownik drzewny niemicko-polski (z indeksem terminow polskich). Poznan, Instytut technologii drewna, 224 p.
- 6 Pume, N.D. / Magnickij, V. 1970. Agricultural Dictionary in eight Languages, russian, bulgarian, czech, polish, hungarian, roumanian, german, english, transl. iz rušč. (Ed. by Sinjagin I.I.), Moskva, 2 zv., 676 p.
- 7 Radović, A. 1966. Rečnik šumarskih izraza. Beograd, 350 p.
- 8 Špoljarić, Z. / Petrić, B. / Šćukanec, V. 1969. Višejezični rječnik stručnih izraza u anatomiji drva. Zagreb, Poslovno udruženje šumsko privrednih organizacija, 86 p.
- 9 Terminologia forestal. 1968. Madrid, Instituto forestal de investigaciones y experiencias, 395 s.
- 10 The foreign Language Vocabulary of Special Forestry Terms, transl. iz češl. 1971. Ustav vedeckotechnických informací československá akademie zemědělská Lesnictví. Praha. 44, 1-2, 234 p.
- 11 Thesaurus of Forestry Terms (incomplete). 1979. The output from Project Theta U.S.D.A. Forest Service 1973-74. Berkeley, California, Pacific Southwest Forest and Range Experiment Station, 195 p.
- 12 USDA, Rocky Mountain Forest and Range Experiment Station. 1988. An English - Spanish Glossary of Terminology used in Forestry, Range, Wildlife, Fishery, Soils, and Botany. (Medina, A.L., comp.). In: General Technical Report RM 152, 54 p.
- 13 Weck, J. 1966. Woerterbuch der Forstwirtschaft. Deutsch, Englisch, Franzoesisch, Spanisch, Russisch mit Baumarten, tierischen und pflanzlichen Schaedlingen des Waldes im Anhang. Basel, Muenchen, Wien. Reinbek, Bayerischer Landwirtschaftsverlag, 574 p.